

REPUBLIKA HRVATSKA
OSJEČKO-BARANJSKA ŽUPANIJA
SKUPŠTINA

Materijal za sjednicu

**INFORMACIJA O STANJU I
PROBLEMATICI RAZVOJA
OBRTNITVA NA PODRUČJU
OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE**

Materijal pripremili:

- *HOK Obrtnička komora
Osječko-baranjske županije*
- *HOK Obrtnička komora Osječko-
baranjske županije, udruženja obrtnika s
područja Osječko-baranjske županije*
- *Upravni odjel za poljoprivredu i ruralni
razvoj Osječko-baranjske županije*
- *Upravni odjel za gospodarstvo i
regionalni razvoj Osječko-baranjske
županije*

Osijek, svibnja 2012.

INFORMACIJA O STANJU I PROBLEMATICI RAZVOJA OBRITNIŠTVA NA PODRUČJU OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

UVOD

Informaciju o stanju i problematici razvoja obrtništva na području Osječko-baranjske županije pripremili su Obrtnička komora Osječko-baranjske županije i udruženja obrtnika s područja Osječko-baranjske županije u suradnji s Upravnim odjelom za poljoprivredu i gospodarstvo Osječko-baranjske županije.

Temeljni zakon koji regulira poslovanje obrta je Zakon o obrtu ("Narodne novine" broj 77/93., 90/96., 102/98., 64/01., 71/01., 49/03. - Pročišćeni tekst, 68/07., 79/07. i 40/10. - Odluka Ustavnog suda Republike Hrvatske).

Zakon o obrtu definira obrt kao trajno i samostalno obavljanje dopuštenih gospodarskih djelatnosti od strane fizičkih osoba, a u svrhu postizanja dobiti koja se ostvaruje proizvodnjom, prometom ili pružanjem usluga na tržištu. Iznimno obrt obavlja i trgovačko društvo koje obavlja jednu ili više djelatnosti ako to ne čini na industrijski način.

Obrti se dijele u tri kategorije:

- slobodni obrti za čije obavljanje se kao uvjet ne traži ispit o stručnoj osposobljenosti ili majstorski ispit,
- vezani obrti za čije se obavljanje traži ispit o stručnoj osposobljenosti, srednja stručna sprema ili majstorski ispit i
- povlaštene obrti koje obrtnik ili trgovačko društvo smije obavljati samo na temelju povlastice koju izdaje nadležno ministarstvo.

Zakon o obrtu prepoznaje tradicijske i umjetničke obrte za koje je potrebno posebno poznavanje zanatskih vještina i umijeća, te koji se obavljaju pretežno ručnim radom.

Temeljem Zakona o obrtu, na razini Republike Hrvatske osnovana je Hrvatska obrtnička komora koja predstavlja samostalno stručno-poslovnu organizaciju obrtnika osnovanu radi promicanja, usklađivanja i zastupanja zajedničkih interesa obrtnika pred državnim tijelima. Članstvo u Hrvatskoj obrtničkoj komori je obavezno.

Uz Hrvatsku obrtničku komoru na promicanju i zaštiti interesa obrtništva djeluje 20 područnih obrtničkih komora na razini županija i 116 udruženja obrtnika na razini gradova i općina. Svoj strukovni rad obrtnici organiziraju u sekcijama na razini udruženja obrtnika, te u cehovima na razini područnih obrtničkih komora i Hrvatske obrtničke komore.

Na području Osječko-baranjske županije (nastavno: Županija) djeluje Obrtnička komora Osječko-baranjske županije (nastavno: Županijska Komora), dok na području naše Županije djeluje šest udruženja obrtnika (Udruženje obrtnika Baranje, Udruženje obrtnika Donji Miholjac, Udruženje obrtnika Đakovo, Udruženje obrtnika Našice, Udruženje obrtnika Osijek i Udruženje obrtnika Valpovo).

I. HRVATSKA OBRITNIČKA KOMORA OBRITNIČKA KOMORA OSJEČKO-BARANJSKE ŽUPANIJE

U Republici Hrvatskoj ima više od 86 tisuća aktivnih obrta koji predstavljaju snažnu okosnicu obrtničkih aktivnosti usvajajući postojeće, razvijajući vlastite suvremene tehnologije proizvoda i usluga i čuvajući tradicijske obrte iz kojih su se razvili današnji obrti i oni koji nas tek čekaju u budućnosti. Obrtnička udruženja nastala su s ciljem unapređivanja obrtničkih struka, a poznata su još od antičkih vremena, kada su se nazivala collegia opificum. Na važnosti najviše dobivaju u XII. i XIII. stoljeću, u vrijeme snažnoga razvitka gradova i obrtničkih djelatnosti u njima.

Obrtništvo naše Županije baštineći višestoljetnu tradiciju udruživanja promiče svoje interese preko Županijske Komore koja je osnovana 8. studenoga 1994. godine. Obrtnička komora osnovana je radi promicanja, usklađivanja i zastupanja zajedničkih interesa obrtnika pred tijelima jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave i time promiče obrtništvo. Ona prati i analizira gospodarsku politiku i njezino djelovanje na razvoj obrtništva.

Ukupan broj aktivnih obrta (obrta u radu, koji imaju privremenu obustavu i obrta bez početka rada) u Republici Hrvatskoj na dan 31. prosinca 2011. godine je 86.424 obrta, što je manje za 1.916 obrta ili 2,22% u odnosu na 2010. godinu.

Županija zauzima sedmo mjesto prema broju aktivnih obrta što čini 4,97% u strukturi broja obrta u Republici Hrvatskoj.

Tablica 1. Struktura aktivnih obrta po županijama u 2011. godini

Red. broj	Županija	Broj aktivnih obrta XII.2010.	Struktura (%)
1.	Zagrebačka	5.995	6,94
2.	Krapinsko-zagorska	2.727	3,16
3.	Sisačko-moslavačka	2.332	2,70
4.	Karlovačka	2.227	2,58
5.	Varaždinska	2.862	3,31
6.	Koprivničko-križevačka	1.410	1,63
7.	Bjelovarsko-bilogorska	1.335	1,54
8.	Primorsko-goranska	8.478	9,81
9.	Ličko-senjska	1.236	1,43
10.	Virovitičko-podravska	1.396	1,62
11.	Požeško-slavonska	1.040	1,20
12.	Brodsko-posavska	2.644	3,06
13.	Zadarska	4.789	5,54
14.	Osječko-baranjska	4.295	4,97
15.	Šibensko-kninska	3.160	3,66
16.	Vukovarsko-srijemska	2.804	3,24
17.	Splitsko-dalmatinska	10.167	11,76
18.	Istarska	8.033	9,29
19.	Dubrovačko-neretvanska	3.164	3,66
20.	Međimurska	1.575	1,82
21.	Grad Zagreb	14.755	17,07
UKUPNO:		86.424	100,00

Izvor: Obrtni registar, Ministarstvo poduzetništva i obrta, stanje na dan 31.12.2011. godine

Na dan 31. prosinca 2011. godine u Županije bilo je 4.295 aktivnih obrta što je u odnosu na 2010. godinu manje za 49 obrta ili 1,13%.

Tijekom 2011. godine došlo je do stagniranja pada broja obrta kako u Županiji tako i na razini Republike Hrvatske.

Udruženja obrtnika na području Osječko-baranjske županije

Na razini gradova djeluju udruženja obrtnika čija je zadaća promicanje, usklađivanje i zastupanje zajedničkih interesa obrtnika na području jedne ili više jedinica lokalne samouprave. Udruženja obrtnika osnivaju se na teritorijalnom i strukovnom načelu i članovi su područne obrtničke komore.

U okviru Županijske Komore djeluje 6 udruženja:

1. Udruženje obrtnika Baranje,
2. Udruženje obrtnika Donji Miholjac,
3. Udruženje obrtnika Đakovo,
4. Udruženje obrtnika Našice,
5. Udruženje obrtnika Osijek i
6. Udruženje obrtnika Valpovo.

Najveći broj obrtnika ima Udruženje obrtnika Osijek koji ima 1.749 aktivna obrta, a slijede ga Udruženje obrtnika Đakovo s 958 aktivna obrta, Udruženje obrtnika Našice s 526 aktivna obrta, Udruženje obrtnika Baranje s 457 aktivna obrta, Udruženje obrtnika Valpovo s 388 aktivna obrta i Udruženje obrtnika Donji Miholjac s 217 aktivna obrta.

Kretanje broja aktivnih obrta u posljednjih pet godina prikazano je u tablici 2., te indeks porasta ili pada u odnosu na 2010. godinu.

Tablica 2. Kretanje broja aktivnih obrta u razdoblju od 2007. do 2011. godine

Red. broj	Udruženja obrtnika	Godina					
		2007.	2008.	2009.	2010.	2011.	2011./2010.
1.	Udruženje obrtnika Osijek	2.077	2.039	1.838	1.774	1.749	98,59
2.	Udruženje obrtnika Đakovo	1.088	1.091	1.023	979	958	97,85
3.	Udruženje obrtnika Našice	590	588	542	536	526	98,13
4.	Udruženje obrtnika Baranja	526	517	461	449	457	101,78
5.	Udruženje obrtnika Valpovo	478	452	412	386	388	100,51
6.	Udruženje obrtnika Donji Miholjac	245	241	229	220	217	98,63
UKUPNO:		5.004	4.928	4.505	4.344	4.295	98,87

Izvor: Obrtni registar, Ministarstvo poduzetništva i obrta, stanje po godinama

Cehovi na području Osječko-baranjske županije

Cehovi su oblik strukovnog povezivanja na razini područne obrtničke komore radi usklađivanja i rješavanja stručnih i ostalih pitanja od zajedničkog interesa za članove ceha. Organiziraju se u područnim obrtničkim komorama tako da svaka strukovna grupa obuhvaća u pravilu jednu granu, a kada interes članova to zahtjeva, jednu skupinu ili jednu podskupinu. Vrsta i broj cehova utvrđuje se statutom područne komore, a rad ceha aktom područne obrtničke komore.

U tablici 3. prikazan je cehovski ustroj u aktivnim obrtima u Županiji prema oznaci glavne djelatnosti.

Tablica 3. Cehovski ustroj u aktivnim obrtima na području Osječko-baranjske županije u 2011. godini prema oznaci glavne djelatnosti

Red. broj	Ceh	Broj obrta prema oznaci glavne djelatnosti
1.	Uslužno obrtništvo	1.471
2.	Trgovina	675
3.	Proizvodno obrtništvo	605
4.	Ugostiteljstvo i turizam	503
5.	Ribarstvo, marikultura, poljodjelstvo	429
6.	Prijevoz osoba i stvari	329
7.	Frizeri, kozmetičari, njega tijela, fitness	283
UKUPNO:		4.295

Izvor: Obrtni registar, Ministarstvo poduzetništva i obrta, stanje na dan 31.12.2011. godine

Jedan obrt može registrirati više djelatnosti pa stoga i pripadati u više cehova. U tablici 4. prikazan je broj obrta po cehovskom ustroju u aktivnim obrtima u Županiji.

Tablica 4. Cehovski ustroj u aktivnim obrtima na području Osječko-baranjske županije u 2011. godini

Red. broj	Ceh	Broj obrta prema cehovskom ustroju	Struktura (%)
1.	Uslužno obrtništvo	2.269	29,6
2.	Trgovina	2.190	28,6
3.	Proizvodno obrtništvo	922	12,1
4.	Ugostiteljstvo i turizam	784	10,2
5.	Ribarstvo, marikultura, poljodjelstvo	696	9,1
6.	Prijevoz osoba i stvari	485	6,3
7.	Frizeri, kozmetičari, njega tijela, fitness	307	4,0
UKUPNO:		7.653	100

Izvor: Obrtni registar, Ministarstvo poduzetništva i obrta, stanje na dan 31.12.2011. godine

U Županiji je prema cehovskom ustroju u aktivnim obrtima najviše zastupljeno uslužno obrtništvo sa 29,6%, a zatim slijedi trgovina sa 28,6%, proizvodno obrtništvo sa 12,1%, ugostiteljstvo i turizam sa 10,2%, ribarstvo, marikultura, poljodjelstvo sa 9,1%, prijevoz osoba i stvari sa 6,3% i frizeri i kozmetičari sa 4,0%.

U odnosu 2011. godine na 2010. godinu najviše su se zatvarali obrti s trgovačkom djelatnošću, uslugama i proizvodnom djelatnošću.

Obrt može pripadati jednoj ili više branši te je na području Županije prijavljeno 9.152 branše u aktivnim obrtima.

Tablica 5. Branše u aktivnim obrtima na području Osječko-baranjske županije u 2011. godini

Branša	Broj obrta prema branši
Proizvodni obrti - hrana i piće	226
Proizvodni obrti - tekstil	129
Proizvodni obrti - koža i krzno	24
Proizvodni obrti - drvo	149
Proizvodni obrti - papir	46
Proizvodni obrti - plastika i guma	71
Proizvodni obrti - nemetali	85
Proizvodni obrti - metal	177
Proizvodni obrti - kemikalije	18
Proizvodni obrti - različiti gotovi proizvodi i komponente	133
Uslužni obrti - ostalo	785
Uslužni obrti - vađenje ruda	2
Uslužni obrti - izdavaštvo	155
Uslužni obrti - tiskarske usluge	140
Uslužni obrti - iznajmljivanje	215
Uslužni obrti - autostruka	162
Uslužni obrti - elektrostruka	48
Uslužni obrti - popravak i održavanje objekata	344
Uslužni obrti - graditeljstvo	624
Uslužni obrti - usluge čišćenja	116

Uslužni obrti - ostale zanatske usluge	114
Ugostiteljstvo i turizam	784
Trgovina	2.190
Prijevoz	485
Ribarstvo, akvakultura i poljoprivreda	659
Ribarstvo	28
Uslužni obrti - intelektualne usluge	936
Frizeri i kozmetičari	307
UKUPNO:	9.152

Izvor: Obrtni registar, Ministarstvo poduzetništva i obrta, stanje na dan 31.12.2011. godine

Na području Županije na dan 31. prosinca 2011. godine u obrtima bilo je zaposleno 9.755 osoba od toga 3.399 obrtnika i 6.356 zaposlenika. U odnosu 2011. godine na 2010. godinu bilo je 173 osobe manje prijavljeno u Zavodu za mirovinsko i invalidsko osiguranje.

Broj insolventnih osoba na području Županije na dan 30. rujna 2011. godine bio je 1.786 sa 341.790.370,00 kuna i sa 1.468 zaposlenih djelatnika, te se po broju insolventnih obrta nalazi na sedmom mjestu u Republici Hrvatskoj s udjelom od 5,8%, a ukupno u Republici Hrvatskoj je 29.955 insolventna obrta sa 5.933.213.000,00 kuna nepodmirenih obveza i 24.713 zaposlenih djelatnika.

Tijekom 2011. godine uvjeti poslovanja obrtnika bili su iznimno teški iako je zaustavljeno zatvaranje obrta, te je došlo do zatvaranja 49 obrta što je znatno manje nego u 2009. i 2010. godini kada je ukupno zatvoreno 584 obrta.

Županijska Komora donosila je svoje prijedloge i inicijative, te ih upućivala u Hrvatsku obrtničku komoru na daljnje postupanje. Dugogodišnje nastojanje Hrvatske obrtničke komore u donošenju zakona koji bi sprječavao neregistriranu djelatnost je odobren, te je dana 11. lipnja 2011. godine stupio na snagu Zakon o zabrani i sprječavanju neregistrirane djelatnosti.

Nastup obrtnika Osječko-baranjske županije na sajmovima u 2011. godini

U 2011. godini Županijska Komora je organizirala i sufinancirala skupne izložbe obrtnika s područja Osječko-baranjske županije na 8 sajamskih priredbi po prijavama zainteresiranih obrtnika.

Cilj nastupa obrtnika na sajmovima je promovirati svoje proizvode i usluge. Županijska Komora je za najam i opremanje prostora obrtnika na sajmovima u 2011. godini platila ukupno 190.318,60 kuna. Županija je nastup obrtnika na sajmovima u 2011. godinu sufinancirala s 25.000,00 kuna, a nadležno ministarstvo sa 15.000,00 kuna.

Tablica 6. Nastup obrtnika Osječko-baranjske županije na sajmovima u 2011. godini

Red. broj	Sajam	Termin održavanja	Broj izlagača	Prostor u m²
1.	Viroexpo	21.-23.01.2011.	11	109
2.	52. MSO Zagreb	05.-09.04.2011.	6	56
3.	Osijek	26.-29.05.2011.	36	221
4.	Gudovec	09.-11.09.2011.	8	44
5.	Vinkovci	16.-18.09.2011.	6	34
6.	Pula	06.-09.10.2011.	7	59
7.	Split	19.-23.10.2011.	2	18
8.	Sajam vjenčanja	25.-27.11.2011.	23	125,5

Izvor: Hrvatska obrtnička komora Osječko-baranjske županije

U 2011. godini po dvanaesti put je organiziran Obrtnički sajam u Osijeku u okviru Osijek EXPO i to u vremenu od 26. svibnja do 29. svibnja. Na sajmu su izlagali obrtnici iz sedam županija, a iz naše Županije izlagalo je 36 obrtnika te su svi imali do 7 m² besplatnog izlagačkog prostora.

Obrazovanje i osposobljavanje kadrova za potrebe obrtništva

Hrvatska obrtnička komora temeljem Zakona o obrtu ima ovlasti u područjima obrazovanja za obrtnička zanimanja, te preko područnih obrtničkih komora ima nadležnost donošenja plana upisa učenika u obrtnička zanimanja, kao i provođenje licenciranja radionica, naukovanja, kontrolnih i pomoćničkih ispita. Pri Županijskoj Komori održavaju se ispiti o stručnoj osposobljenosti i majstorski ispiti koji su uvjet za otvaranje vezanih obrta.

Licencirane obrtničke radionice i slobodna naučnička mjesta temeljne su pretpostavke za provođenje naukovanja učenika, te donošenja Plana upisa učenika u obrtnička zanimanja prema jedinstvenom modelu obrazovanja.

Tijekom 2011. godine u Županiji licencirano je 68 obrtničkih radionica i trgovačkih društava. Do sada je na području Županije ukupno licencirano 1.271 radionica od toga 655 aktivne licence i 616 neaktivne (zbog zatvaranja ili odlaska majstora stručnog učitelja).

Plan upisa učenika prema jedinstvenom modelu obrazovanja za školsku godinu 2011./2012. izrađen je temeljem prethodnog utvrđivanja slobodnih naučničkih mjesta u licenciranim obrtničkim radionicama i trgovačkim društvima.

Kako nije bilo moguće osigurati sva naučnička mjesta u licenciranim radionicama, za neka zanimanja Županijska Komora je dala suglasnost školama za upis učenika koji idu u školsku radionicu. U suradnji sa školama na području Županije koje obrazuju učenike za obrtnička zanimanja, Uredom državne uprave i Upravnim odjelom za društvene djelatnosti Osječko-baranjske županije sačinjen je Plan upisa učenika u školsku godinu 2011./2012. i proslijeđen u Ministarstvo znanosti, obrazovanja i sporta.

U 13 škola s područja Županije u prvi razred školske godine 2011./2012. upisano je 779 učenika od planiranih 905 učenika u 27 obrtničkih zanimanja što iznosi 86% učenika, a koji će se obrazovati prema jedinstvenom modelu obrazovanja.

Tablica 7. Realizacija plana upisa u programe obrtničkih zanimanja

Red. broj	Škola	Jedinstveni model obrazovanja 2011./2012. školska godina	
		Planirano	Upisano
1.	Obrtnička škola Antuna Horvata Đakovo	168	173
2.	Prva srednja škola Beli Manastir	24	14
3.	Druga srednja škola Beli Manastir	24	29
4.	Srednja škola Isidora Kršnjavoga Našice	112	97
5.	Srednja škola Josipa Kozarca Đurđenovac	48	11
6.	Srednja škola Donji Miholjac	26	30
7.	Srednja škola Valpovo	48	43
8.	Obrtnička škola Osijek	112	104
9.	Strojarska tehnička škola Osijek	112	100
10.	Elektrotehnička i prometna škola Osijek	24	23
11.	Ugostiteljsko - turistička škola Osijek	168	155
12.	Graditeljsko geodetska škola Osijek	48	17
13.	Škola za tekstil, dizajn i primijenjene umjetnosti Osijek	24	0
Ukupno:		938	796

Izvor: Hrvatska obrtnička komora Obrtnička komora Osječko-baranjske županije

U cilju pravodobnog i cjelovitog informiranja učenika i roditelja o upisu u obrtnička zanimanja, Županijska Komora je tijekom 2011. godine u 74 osnovnih škola na području Županije dostavila 1.150 primjeraka promidžbenih materijala.

Dana 5. svibnja 2011. godine održana je i uspješno provedena promidžbena akcija "Želim biti majstor" u Našicama, dok je u Osijeku, Đakovu, Donjem Miholju, Valpovu i Belom Manastiru održana dana 6. svibnja 2011. godine. Navedena akcija osmišljena je u svrhu promidžbe upisa učenika u obrtnička zanimanja za učenike koji završavaju osmi razred osnovne škole, njihove roditelje ili staratelje kako bi što lakše odlučili koje obrtničko zanimanje žele upisati, odgovara li određeno zanimanje njihovim psihofizičkim sposobnostima, mogućnostima zapošljavanja, te mogućnostima napredovanja u struci.

Županijska Komora je u suradnji s Ministarstvom gospodarstva, rada i poduzetništva u 2011. godini donijela Odluku o stipendiranju novih 7 učenika koji se obrazuju za deficitarna zanimanja.

U suradnji s Udruženjima obrtnika Osječko-baranjske županije i školama, Županijska Komora je donijela prijedlog za imenovanje članova komisija za pripremu i provođenje pomoćničkih ispita za sve škole tijekom 2011. godine. Imenovano je 86 komisija za pripremu i provođenje pomoćničkih ispita, a svaka u sastavu od tri člana i njihove zamjene. U samom radu komisije za pripremu i provođenje pomoćničkih ispita u 2011. godini angažirano ukupno 299 obrtnika i 172 nastavnika stručnih predmeta.

Za provođenje pomoćničkih ispita Županijska Komora osigurala je svu propisanu pedagošku dokumentaciju, te je sve sa detaljnim napucima o načinu provođenja pomoćničkih ispita prosljedila u 13 škola.

Po završetku pomoćničkih ispita svi podaci iz zapisnika s pomoćničkih ispita su evidentirani i arhivirani u matičnim knjigama iz kojih je vidljivo da je ispisano 577 svjedodžbi i ovjereno od strane Predsjednika Hrvatske obrtničke komore i Predsjednika ispitne komisije, a zatim uručeno učenicima.

U tablici 8. prikazan je broj redovnih učenika s prijavljenim i položenim pomoćničkim ispitima prema školama na području Županije.

Tablica 8. Pomoćnički ispiti u 2011. godini

Red. broj	Škola	Redovni učenici 2010./2011.	
		Prijavilo ispit	Položilo ispit
1.	Obrtnička škola Antuna Horvata Đakovo	118	109
2.	Srednja škola Josipa Kozarca Đurđenovac	11	11
3.	Obrtnička škola Osijek	76	69
4.	Strojarska tehnička škola Osijek	74	66
5.	Elektrotehnička i prometna škola Osijek	20	20
6.	Srednja škola Isidora Kršnjavoga Našice	85	84
7.	Prva srednja škola Beli Manastir	26	26
8.	Srednja škola Donji Miholjac	43	32
9.	Graditeljsko geodetska škola Osijek	25	15
10.	Srednja škola Valpovo	25	24
11.	Druga Srednja škola Beli Manastir	20	19
12.	Ugostiteljsko turistička škola Osijek	106	101
UKUPNO:		629	576

Izvor: Hrvatska obrtnička komora Obrtnička komora Osječko-baranjske županije

U Županiji je u 2011. godini pomoćničkom ispitu pristupilo ukupno 629 učenika iz 12 škola. Ispit je položilo 576 učenika što je 51 učenik manje nego u 2010. godini. Uspješnost učenika na pomoćničkim ispitima u 2011. godini iznosi 91,57%.

Županijska Komora je obrtnicima i članovima komisija sveukupno isplatila naknadu u iznosu 60.687,99 kuna od čega je Hrvatska obrtnička komora isplatila 42.481,60 kuna.

U tablici 9. prikazan je broj redovnih učenika s položenim pomoćničkim ispitima po godinama prema školama na području Županije.

Tablica 9. Pomoćnički ispiti po godinama

Red. broj	Škola	Položeni ispiti po godinama				
		2007.	2008.	2009.	2010.	2011.
1.	Obrtnička škola Antuna Horvata Đakovo	181	162	164	163	109
2.	Prva srednja škola Beli Manastir	14	16	11	8	11
3.	Druga srednja škola Beli Manastir	100	72	78	72	69
4.	Srednja škola Isidora Kršnjavoga Našice	118	80	84	80	66
5.	Srednja škola Josipa Kozarca Đurđenovac	40	23	23	17	20
6.	Srednja škola Donji Miholjac	146	108	101	105	84
7.	Srednja škola Valpovo	36	34	24	18	26
8.	Obrtnička škola Osijek	40	52	31	22	32
9.	Strojarska tehnička škola Osijek	6	13	21	8	15
10.	Elektrotehnička i prometna škola Osijek	31	33	38	33	24
11.	Ugostiteljsko - turistička škola Osijek	21	22	18	17	19
12.	Graditeljsko geodetska škola Osijek	104	87	88	87	101
13.	Škola za tekstil, dizajn i primijenjenu umjetnosti Osijek	8	8	9	2	0
UKUPNO:		845	710	690	632	576

Izvor: Hrvatska obrtnička komora Obrtnička komora Osječko-baranjske županije

Ispit o stručnoj osposobljenosti koji je uvjet za otvaranje vezanih obrta, organiziran je u 5 ispitnih rokova tijekom 2011. godine, a tijekom svih ispitnih rokova ukupno je 101 kandidat prijavio ispit od čega je 78 kandidata položilo ispit.

Tablica 10. Ispiti o stručnoj osposobljenosti po godinama

Red. broj	Zanimanje	Broj kandidata koji su položili ispit o stručnoj osposobljenosti				
		2007. godina	2008. godina	2009. godina	2010. godina	2011. godina
1.	Poslužitelj jela i pića	37	28	28	28	41
2.	Pripremač jednostavnih jela i slastica	4	8	11	15	5
3.	Podopolagač	1	5	-	-	1

4.	Cvjećar-aranžer	3	4	6	4	7
5.	Keramičar	5	5	1	-	2
6.	Pečenjar	-	-	-	1	2
7.	Pomoćni prodavač	-	-	1	-	1
8.	Trgovačko poslovanje	15	5	8	7	-
9.	Trgovinsko poslovanje i poznavanje robe	10	2	6	3	10
10.	Građevinski staklar	1	2	3	-	1
11.	Vulkanizer	-	-	-	-	1
12.	Pripremač bureka i pizza	1	3	2	1	1
13.	Maser	-	3	-	2	3
14.	Teracer	1	-	2	-	-
15.	Izolater	-	7	-	-	2
16.	Armirač	-	5	-	-	1
UKUPNO:		78	77	68	61	78

Izvor: Hrvatska obrtnička komora Obrtnička komora Osječko-baranjske županije

Tijekom 2011. godine na području Županije majstorski ispit položilo je 58 kandidata od ukupno prijavljenih 77 kandidata. Ispit je proveden u dva ispitna roka, prvi u zimskom roku u veljači, a drugi u jesenskom roku u rujnu 2011. godine.

Tablica 11. Majstorski ispiti po godinama

Red. broj	Zanimanje	Broj kandidata koji su položili majstorski ispit				
		2007. godina	2008. godina	2009. godina	2010. godina	2011. godina
1.	Elektroinstalater	2	16	3	2	1
2.	Frizer	10	24	19	8	20
3.	Kuhar	10	4	8	3	3
4.	Automehaničar	5	4	8	3	5
5.	Autoelektričar	2	1	1	2	-
6.	Autoserviser	-	1	2	2	-
7.	Elektromehaničar	-	3	-	1	-
8.	Soboslikar-ličilac	-	5	6	4	1
9.	Dimnjačar	-	1	1	1	1
10.	Stolar	-	-	3	-	3
11.	Zidar	4	6	4	1	-
12.	Elektroničar-mehaničar	-	-	-	-	-
13.	Zlatar	-	-	-	-	-
14.	Krojač ženske odjeće	1	2	-	1	-
15.	Klesar	-	6	-	-	4
16.	Mesar	3	-	2	4	-
17.	Natkonobar	3	2	-	5	1
18.	Očni optičar	4	5	3	1	2
19.	Pediker	-	2	3	1	-
20.	Plinoinstalater	3	3	2	1	1
21.	Vodoinstalater. inst.gr. i kl.	3	-	-	-	7
22.	Fotograf	-	-	-	-	1
23.	Autolakirer	-	-	-	-	1
24.	Autolimar	-	-	-	1	-
25.	Fasader	-	2	1	2	-
26.	Tesar	-	3	-	1	1

27.	Tokar	-	-	1	1	2
28.	Strojbravar	-	-	1	-	-
29.	Limar	-	-	1	-	-
30.	Krovopokrivač	-	-	-	1	-
31.	Alatničar	-	-	-	-	1
32.	Bravar	-	-	-	-	2
33.	Kozmetičar	-	-	-	-	1
UKUPNO:		50	90	69	46	58

Izvor: Hrvatska obrtnička komora Obrtnička komora Osječko-baranjske županije

U odnosu 2011. godine na 2010. godinu broj položenih majstorskih ispita veći je za 26,08%. Dana 8. srpnja 2011. godine i 13. siječnja 2012. godine održano je svečano uručivanje majstorskih diploma u prostorijama Županijske Komore, te je tom prigodom uručeno 58 diploma.

Udruženja obrtnika s područja Osječko-baranjske županije

1. Udruženje obrtnika Baranje

Udruženje obrtnika Baranje teritorijalno obuhvaća obrtnike s područja Grada Belog Manastira, te općina Bilje, Darda, Kneževi Vinogradi, Čeminac, Draž, Jagodnjak, Petlovac i Popovac.

Udruženje obrtnika Baranje na dan 31. prosinca 2011. godine imalo je 457 obrta u radu razvrstanih u devet sekcija.

Tablica 12. Broj obrta u radu po gradovima/općinama u Udruženju obrtnika Baranje u 2011. godini

Red. broj	Sekcija	2011. godina
1.	Grad Beli Manastir	140
2.	Općina Bilje	78
3.	Općina Darda	81
4.	Općina Kneževi Vinogradi	60
5.	Općina Čeminac	24
6.	Općina Draž	32
7.	Općina Jagodnjak	12
8.	Općina Petlovac	20
9.	Općina Popovac	10
UKUPNO:		457

Izvor: Hrvatska obrtnička komora Obrtnička komora Osječko-baranjske županije, Udruženje obrtnika Baranje, stanje na dan 31. prosinca 2011. godine po evidenciji udruženja

Tablica 13. Broj obrta u radu po sekcijama u Udruženju obrtnika Baranje u 2011. godini

Red. broj	Sekcija	Broj obrta u radu
1.	Proizvodna i prehrambena sekcija	19
2.	Ugostiteljska i turistička sekcija	65
3.	Trgovačka sekcija	67
4.	Prometna sekcija	34
5.	Sekcija intelektualnih usluga	38
6.	Uslužna sekcija	66
7.	Frizerska sekcija	20
8.	Građevinska sekcija	73
9.	Poljoprivreda sekcija	75
UKUPNO:		457

Izvor: Hrvatska obrtnička komora Obrtnička komora Osječko-baranjske županije, Udruženje obrtnika Baranje, stanje na dan 31. prosinca 2011. godine po evidenciji udruženja

U odnosu 2011. godine na 2010. godinu došlo je do smanjenja 45 obrtničkih radnji, a smanjenja se odnose na sljedeće obrte: mesar (1 obrtnik), ugostitelj (9 obrtnika), trgovac (12 obrtnika), prijevoznik (6 obrtnika), intelektualne usluge (1 obrtnik), uslužne djelatnosti (8 obrtnika), frizer (1 obrtnik) i poljoprivrednik (10 obrtnika), dok je došlo do porasta broja građevinskih obrta (3 obrtnika).

U 2011. godini zabilježen je porast broja obrtničkih radnji u općinama Kneževi Vinogradi, Jagodnjak, Darda, Čeminac i Draž, dok je u ostalim jedinicama lokalne samouprave na području udruženja obrtnika Baranje zabilježen pad broja obrtničkih radnji.

Udruženje obrtnika Baranje organiziralo je razne edukacije i savjetovanja za obrtnike s ciljem bržeg i kvalitetnijeg prilagođavanja zakonskim propisima, kao i stručne edukacije koje im koriste u redovitom poslovanju.

Krajem 2011. godine u suradnji s Drugom srednjom školom Beli Manastir, Udruženje obrtnika Baranje održalo je informatički tečaj za obrtnike i njihove djelatnika. Tečaj je bio besplatan, uspješno ga je završilo četiri polaznika, te je bio financiran sredstvima Ministarstva gospodarstva, rada i poduzetništva.

U suradnji s Prvom srednjom školom Beli Manastir i Drugom srednjom školom Beli Manastir, Udruženje obrtnika Baranje dana 6. svibnja 2011. godine je na glavnom gradskom trgu organiziralo promociju obrtničkih zanimanja "Želim biti majstor" na kojoj se predstavilo 10 obrtničkih zanimanja.

Udruženje obrtnika Baranje je uz pokroviteljstvo Grada Belog Manastira, Turističke zajednice Baranje, općina Bilje i Bizovac, dana 24. rujna 2011. godine na glavnom gradskom trgu u Belom Manastiru organiziralo deveti po redu "Sajam obrtništva i poduzetništva Baranje 2011." na kojem je izlagalo 55 izlagača s područja cijele Republike Hrvatske.

U narednom periodu bi se trebala posvetiti posebna pažnja za pripremanje obrtnika za ulazak u Europsku Uniju. Obrtnici će se naći pred velikim promjenama u poslovanju, te će se morati prilagoditi europskim standardima i normama. U skladu s navedenim, udruženje obrtnika Baranja će kroz informiranje i edukaciju putem različitih seminara pripremati obrtnike za ulazak u Europsku Uniju.

2. Udruženje obrtnika Đakovo

Udruženje obrtnika Đakovo teritorijalno obuhvaća obrtnike sa područja Grada Đakovo, te općina Drenje, Gorjani, Levanjska Varoš, Punitovci, Satnica Đakovačka, Semeljci, Strizivojna, Trnava i Viškovci.

Udruženje obrtnika Đakovo na dan 31. prosinca 2011. godine imalo je 950 obrta u radu razvrstanih u osam sekcija.

Tablica 14. Broj obrta u radu po gradovima/općinama u Udruženju obrtnika Đakovo u 2011. godini

Red. broj	Grad/Općina	Broj obrta u radu
1.	Grad Đakovo	669
2.	Općina Drenje	41
3.	Općina Gorjani	15
4.	Općina Levanjska Varoš	3
5.	Općina Punitovci	34
6.	Općina Satnica Đakovačka	35
7.	Općina Semeljci	67
8.	Općina Strizivojna	26
9.	Općina Trnava	18
10.	Općina Viškovci	42
UKUPNO:		950

Izvor: Hrvatska obrtnička komora Obrtnička komora Osječko-baranjske županije, Udruženje obrtnika Đakovo, stanje na dan 31.12.2011. godine po evidenciji udruženja

Tablica 15. Broj obrta u radu po sekcijama u Udruženju obrtnika Đakovo u 2011. godini

Red. broj	Sekcija	Broj obrta u radu
1.	Proizvodna sekcija	105
2.	Uslužna sekcija	147
3.	Ugostiteljska sekcija	129
4.	Trgovačka sekcija	143
5.	Prijevozna sekcija	63
6.	Građevinska sekcija	135
7.	Sekcija intelektualnih usluga	66
8.	Poljoprivreda sekcija	162
UKUPNO:		950

Izvor: Hrvatska obrtnička komora Obrtnička komora Osječko-baranjske županije, Udruženje obrtnika Đakovo, stanje na dan 31.12.2011. godine po evidenciji udruženja

U odnosu 2011. godine na 2010. godinu u obrtništvu je došlo do laganog opadanja, te se zatvorilo 9 obrtničkih radnji. Razlozi zatvaranja obrtničkih radnji je utjecaj gospodarske krize, otvaranje mnogih trgovačkih centara na području Đakovštine i utjecaj financijske nediscipline.

Obrtnici nailaze na razne poteškoće koje utječu na poslovanje, prije svega se to odnosi na velike izdatke kroz poreze i doprinose (porez na tvrtku, porez na dohodak, porez na potrošnju, porez na reklamu, porez na zakup javnih površina, zakup javnih površina, ljetne terase, autorske naknade, doprinos turističkoj zajednici i drugo), rad na crno, povećanje kamata na poduzetničke kredite, nedostatak školovanih kadrova, neravnopravan položaj obrtnika u odnosu na radnike u slučaju nezaposlenosti i bolovanja, nemogućnosti naplate svojih potraživanja.

Positivni trendovi u razvoju obrtništva nastavili bi se povoljnijim kreditiranjem i poticajnim sredstvima, smanjenjem opterećenja obrtnika (smanjenjem stopa poreza i doprinosa), suzbijanjem rada na crno, školovanje deficitarnog kadra, te uvođenjem financijske discipline.

3. Udruženje obrtnika Donji Miholjac

Udruženje obrtnika Donji Miholjac teritorijalno obuhvaća obrtnike s područja Grada Donjeg Miholjca, te općina Podravska Moslavina, Viljevo, Magadenovac i Marijanci.

U Udruženju obrtnika Donji Miholjac na dan 31. prosinca 2011. godine registrirano je 217 obrta u radu koji su razvrstani u šest sekcija.

Tablica 16. Broj obrta u radu po gradovima/općinama u Udruženju obrtnika Donji Miholjac u 2009., 2010. i 2011. godini

Red. broj	Grad/Općina	Broj obrta u radu		
		2009. godina	2010. godina	2011. godina
1.	Grad Donji Miholjac	171	169	167
2.	Općina Podravska Moslavina	18	4	5
3.	Općina Viljevo	7	15	17
4.	Općina Magadenovac	13	11	10
5.	Općina Marijanci	20	20	18
UKUPNO:		229	219	217

Izvor: Hrvatska obrtnička komora Obrtnička komora Osječko-baranjske županije, Udruženje obrtnika Donji Miholjac, stanje po godinama evidencije udruženja

Tablica 17. Broj obrta u radu po sekcijama u Udruženju obrtnika Donji Miholjac za razdoblje od 2007. do 2011. godine

Red. broj	Sekcija	Broj obrta u radu				
		2007. godina	2008. godina	2009. godina	2010. godina	2011. godina
1.	Proizvodna djelatnost i poljodjelci	(32+40)=72	(26+43)=69	(27+39)=66	(26+37)=63	(28+36)=64
2.	Uslužna djelatnost	76	74	78	78	71
3.	Ugostitelji	33	34	34	30	36
4.	Trgovci	29	28	25	23	24
5.	Autoprijevoznici	25	21	19	18	16
6.	Frizeri	9	9	7	7	6
UKUPNO:		244	235	229	219	217

Izvor: Hrvatska obrtnička komora Obrtnička komora Osječko-baranjske županije, Udruženje obrtnika Donji Miholjac, stanje po godinama evidencije udruženja

U odnosu na prošla razdoblja u obrtništvu je došlo do laganog opadanja (u odnosu 2011. godine na 2010. godinu došlo je do zatvaranja dva obrta), što se može vidjeti iz tablice 17., a jedan od većih razloga je utjecaj gospodarske krize.

Udruženje obrtnika Donji Miholjac poduzelo je niz aktivnosti vezanih za ublažavanje krize i rasterećenja dijela obveza koje obrtnici imaju prema gradovima i općinama. Poduzelo se niz aktivnosti vezanih za reformu komorskog sustava, dajući niz primjedbi i prijedloga kako bi se zadaci što kvalitetnije realizirali, te učinili efikasniji komorski sustav.

Udruženje obrtnika Donji Miholjac uspjelo je na lokalnoj razini sačuvati i održati dobru suradnju kako s gradom tako i ostalim općinama na čijem području djeluju.

Uz financijsku pomoć Županijske Komore, Udruženje obrtnika Donji Miholjac organiziralo je obrtnicima sudjelovanje na obrtničkom sajmu u Osijeku. Pored navedenog Udruženje obrtnika Donji Miholjac bio je suorganizator 5. Miholjačkog sajma – Sajam gospodarstva i poduzetništva, gdje su osigurali dolazak obrtnika i gostiju iz drugih udruženja. Organizirali su podjelu dječjih poklona i proveli akciju Promocije upisa učenika u obrtnička zanimanja u suradnji sa Srednjom školom Donji Miholjac i osnovnim školama.

Sudjelovali su na kongresu ugostitelja i seminarima frizera, susretima autoprijevoznika na nivou Hrvatske obrtničke komore, organizirali su sređivanje dokumentacije iz zaštite na radu gdje je bio veliki odaziv obrtnika, te druge aktivnosti koje su pomogle obrtnicima u redovom poslovanju.

Obrtnici u svome radu nailaze na razne poteškoće koje utječu na njihovo poslovanje, prije svega to se odnosi na velike izdatke kroz poreze i doprinose (porez na tvrtku, porez na dohodak, porez na reklame, porez na zakup javnih površina, zakup javnih površina - ljetne terase i drugo).

Svaki grad i općina pri donošenju svojih odluka za rad obrtnika trebali bi u postupku donošenja istih uključiti i obrtnike odnosno udruženje obrtnika kako bi akti koje donose bili što kvalitetniji i kako bi poboljšali rad i uspjeh obrtnika.

U narednom periodu, kroz organiziranje raznih edukacija i seminara o europskim standardima i normama treba se pripremiti obrtnike za ulaz u Europsku Uniju.

4. Udruženje obrtnika Našice

Prvo našičko obrtničko društvo (radničko društvo) osnovano je 28. travnja 1876. godine i to među prvim društvima u Slavoniji i tadašnjoj Virovitičkoj županiji. Razvoj našičkog obrtništva vidljiv je iz rukopisa najstarijeg poznatog Statuta našičkog obrtničkog ceha iz 1852. godine i dvije knjige članarina za razdoblje od 1821. do 1891. godine.

Udruženje obrtnika Našice teritorijalno obuhvaća obrtnike s područja Grada Našica i općina Đurđenovac, Feričanci, Koška, Podgorač i Donja Motičina, a na dan 31. prosinca 2011. godine bilo je 526 obrta u radu razvrstanih u devet sekcija.

Tablica 18. Broj obrta u radu po gradovima/općinama u Udruženju obrtnika Našice u 2009., 2010. i 2011. godini

Red. broj	Grad/Općina	Broj obrta u radu		
		2009. godina	2010. godina	2011. godina
1.	Grad Našice	335	337	332
2.	Općina Đurđenovac	79	75	75
3.	Općina Feričanci	46	43	43
4.	Općina Donja Motičina	17	19	16
5.	Općina Koška	34	31	35
6.	Općina Podgorač	31	31	25
UKUPNO:		542	536	526

Izvor: Hrvatska obrtnička komora Obrtnička komora Osječko-baranjske županije, Udruženje obrtnika Našice, stanje po godinama evidencije udruženja

Tablica 19. Broj obrta u radu po sekcijama u Udruženju obrtnika Našice u 2010. i 2011. godini

Red. broj	Sekcija	Broj obrta u radu	
		2010. godina	2011. godina
1.	Proizvodna sekcija	69	75
2.	Građevinska sekcija	47	44
3.	Sekcija intelektualnih usluga	53	55
4.	Uslužna sekcija	75	73
5.	Ugostiteljska sekcija	84	74
6.	Trgovačka sekcija	76	66
7.	Prijevozna sekcija	55	55
8.	Poljoprivreda sekcija	48	53
9.	Frizerska sekcija	29	31
UKUPNO:		536	526

Izvor: Hrvatska obrtnička komora Obrtnička komora Osječko-baranjske županije, Udruženje obrtnika Našice, stanje po godinama evidencije udruženja

U odnosu 2011. godine na 2010. godinu broj aktivnih obrta smanjen je za 10 obrta. Obrti su se odjavljivali zbog pada platežno sposobne potražnje za njihovim proizvodima i uslugama, bržeg rasta cijena troškova u odnosu na rast cijena prihoda, dugih rokova naplate potraživanja kod obrtnika koji su svoje proizvode i usluge prodavali s odgodom naplate potraživanja, zaustavljenog gomilanja dugova na računima porezne uprave, visokih ulaganja za dostizanje propisanih zakonskih standarda, gubitka tržišne utakmice od neregistrirane konkurencije, odlaska u ilegalno obavljanje djelatnosti, visoke cijene financijskog kapitala i drugo.

Na dan 31. prosinca 2011. godine broj zaposlenika kod obrtnika bio je 970 zaposlenika što je za 37 zaposlenika manje u odnosu na 2010. godinu kada je bilo 1.007 zaposlenih osoba kod obrtnika.

Udruženje obrtnika Našice pravodobno informira i savjetuje o mogućnostima korištenja raznih poticaja, koje su putem javnih natječaja objavljivala ministarstva i Županija.

5. Udruženje obrtnika Osijek

Udruženje obrtnika Osijek teritorijalno obuhvaća obrtnike s područja Grada Osijeka i općina Antunovac, Čepin, Ernestinovo, Vladislavci, Vuka i Erdut.

U Udruženju obrtnika Osijek na dan 31. prosinca 2011. godine bilo je 1.764 obrta u radu koji su razvrstani u sedamnaest sekcija.

Tablica 20. Broj obrta u radu po gradovima/općinama u Udruženju obrtnika Osijek u 2011. godini

Red. broj	Grad/Općina	Broj obrta u radu
1.	Grad Osijek	1500
2.	Općina Antunovac	28
3.	Općina Čepin	120
4.	Općina Ernestinovo	28
5.	Općina Vladislavci	7
6.	Općina Vuka	11
7.	Općina Erdut	70
UKUPNO:		1764

Izvor: Hrvatska obrtnička komora Obrtnička komora Osječko-baranjske županije, Udruženje obrtnika Osijek, stanje na dan 31.12.2011. godine po evidenciji udruženja

Tablica 21. Broj obrta u radu po sekcijama u Udruženju obrtnika Osijek u 2011. godini

Red. broj	Sekcija	Broj obrta u radu
1.	Autostruke	47
2.	Elektro struke (elektromehaničari, elektroničari)	38
3.	Frizeri	110
4.	Građevinske djelatnosti	139
5.	Krojači, pletači i trikotažeri	46
6.	Intelektualne usluge	227
7.	Metaloprerađivači	39
8.	Drvoprerađivači	24
9.	Ugostitelji i slastičari	186
10.	Trgovci	324
11.	Uslužne djelatnosti	165
12.	Proizvodne djelatnosti	73
13.	Poljoprivredni obrti	84
14.	Prijevoznici	153
15.	Instalaterske djelatnosti	30
16.	Pekari	37
17.	Kozmetičari	42
UKUPNO:		1.764

Izvor: Hrvatska obrtnička komora Obrtnička komora Osječko-baranjske županije, Udruženje obrtnika Osijek, stanje na dan 31.12.2011. godine po evidenciji udruženja

U odnosu 2011. godine na 2010. godinu broj aktivnih obrta smanjen je za 29 obrta. Od 2007. godine do kraja prošle godine došlo je zatvaranja 337 obrta.

U udruženju obrtnika Osijek od uspostave hrvatske državnosti nije zabilježen drastičan pad, a niti značajni porast obrtničkih radnji. Zatvaranjem obrtničkih radnji se stalno amortizira otvaranje novih obrta, a to je posljedica potrebe građana da se samozapošljavanjem pokuša riješiti vlastita egzistencijalna pitanja.

Strategija razvoja obrta na području koja teritorijalno obuhvaća Udruženje obrtnika Osijek do sada se nije izrađivala i nema sistemskih mjera koje bi omogućavale razvoj ove grane privrede.

6. Udruženje obrtnika Valpovo

Udruženje obrtnika Valpovo teritorijalno obuhvaća obrtnike s područja gradova Valpova i Belišća, te općina Bizovac i Petrijevci.

U Udruženju obrtnika Valpovo na dan 31. prosinca 2011. godine bilo je 391 obrta u radu koji su razvrstani u sedam sekcija.

Tablica 22. Broj obrta u radu po gradovima/općinama u Udruženju obrtnika Valpovo u 2011. godini

Red. broj	Sekcija	2011. godina
1.	Grad Valpovo	181
2.	Grad Belišće	121
3.	Općina Bizovac	52
4.	Općina Petrijevci	37
UKUPNO:		391

Izvor: Hrvatska obrtnička komora Obrtnička komora Osječko-baranjske županije, Udruženje obrtnika Valpovo, stanje na dan 31. prosinca 2011. godine po evidenciji udruženja

Tablica 23. Broj obrta u radu po sekcijama u Udruženju obrtnika Valpovo u 2011. godini

Red. broj	Sekcija	Broj obrta u radu
1.	Proizvodna sekcija	49
2.	Uslužna sekcija	141
3.	Ugostiteljska i turistička sekcija	80
4.	Trgovačka sekcija	63
5.	Prijevozna sekcija	18
6.	Poljoprivreda sekcija	14
7.	Frizerska sekcija	26
UKUPNO:		391

Izvor: Hrvatska obrtnička komora Obrtnička komora Osječko-baranjske županije, Udruženje obrtnika Valpovo, stanje na dan 31. prosinca 2011. godine po evidenciji udruženja

U odnosu 2011. godine na 2010. godinu u obrtništvu došlo je do otvaranja 5 obrtničkih radnji, te je zaustavljen "trend" zatvaranja obrtničkih radnji. Problemi obrtnika koji se i dalje javljaju su u velikom opterećenju glede poreza, doprinosa i rada na crno.

Udruženje obrtnika Valpovo ističe uključivanje svih čimbenika gospodarskog razvoja radi opće koristi svih članova udruženja, te cjelokupnog hrvatskog gospodarstva.

II. PROJEKTI RAZVOJA OBRTNITVA U OSJEČKO-BARANJSKOJ ŽUPANIJI

Sufinanciranje kapitalnih ulaganja u razvoj obrtništva u Osječko-baranjskoj županiji

Županija je u cilju unaprjeđenja obrtništva sufinancirala kapitalna ulaganja u projekte razvoja obrtništva za razdoblje od 2005. do 2009. godine, te je iz svoga Proračuna ukupno isplatila 139 investicijskih potpora u ukupnom iznosu 1.127.069,00 kuna.

Temeljem objavljenog javnog poziva za dodjelu investicijske potpore za kapitalna ulaganja u projekte razvoja obrtništva Povjerenstvo za provedbu postupka za dodjelu investicijske potpore za kapitalna ulaganja u projektima razvoja obrtništva na području Osječko-baranjske županije u 2005. godini odobrilo je 45 investicijskih potpora obrtnicima u ukupnom iznosu 400.000,00 kuna, u 2006. godini odobrilo je 32 investicijske potpore u iznosu 340.072,00 kuna, u 2007. godini odobrilo je 33 investicijske potpore u iznosu 200.000,00 kuna, u 2008. godini odobrilo je 13 investicijskih potpora u iznosu 96.388,00 kuna, dok je u 2009. godini odobrilo 16 investicijskih potpora u iznosu 90.609,00 kuna.

Tablica 24. Kapitalna ulaganja u projekte razvoja obrtništva na području Osječko-baranjske županije za razdoblje od 2005. do 2009. godine

Godina	Osigurana sredstva u Proračunu Osječko-baranjske županije za investicijske potpore	Ukupno dodijeljena sredstva za investicijske potpore	Odobreni zahtjevi za investicijske potpore	Ukupna izvršena ulaganja
2005.	400.000,00	400.000,00	45	3.398.916,10
2006.	400.000,00	340.072,00	32	3.048.795,69
2007.	200.000,00	200.000,00	33	3.168.575,67
2008.	200.000,00	96.388,00	13	842.616,29
2009.	200.000,00	90.609,00	16	493.036,44
UKUPNO:	1.400.000,00	1.127.069,00	139	10.951.940,19

Izvor: Upravni odjel za poljoprivredu i gospodarstvo Osječko-baranjske županije

U cilju unaprjeđenja obrtništva, Županija je iz Proračuna za 2005., 2006., 2007., 2008., 2009., 2010. i 2011. godinu isplatila sredstva u ukupnom iznosu 589.959,58 kuna, kako slijedi:

- u 2005. godini, Obrtničkoj komori Osječko-baranjske županije za troškove sudjelovanja na sajmovima isplaćeno je 50.000,00 kuna,
- u 2005. godini, Hrvatskoj akademiji znanosti i umjetnosti Zavodu za znanstveni i umjetnički rad Osijek za sufinanciranje znanstveno istraživačkog projekta – monografije "Obrt i obrtnici Osječko-baranjske županije 1872.-2002." čiji je nositelj izrade Obrtnička komora Osječko-baranjske županije isplaćeno je 60.000,00 kuna,
- u 2006. godini Obrtničkoj komori Osječko-baranjske županije za troškove sudjelovanja na sajmovima isplaćeno je 60.000,00 kuna,
- u 2007. godini Obrtničkoj komori Osječko-baranjske županije za troškove sudjelovanja na sajmovima isplaćeno je 50.000,00 kuna,
- u 2007. godini Obrtničkoj komori Osječko-baranjske županije Udruženju obrtnika Baranja za uređenje prostora i nabavku opreme za edukaciju obrtnika isplaćeno je 50.000,00,
- u 2007. godini Obrtničkoj komori Osječko-baranjske županije za sanaciju nastale štete od požara na zgradi Udruženja obrtnika Osijek isplaćeno je 200.000,00 kuna,
- u 2008. godini Obrtničkoj komori Osječko-baranjske županije za troškove sudjelovanja na sajmovima isplaćeno je 50.000,00 kuna,
- u 2009. godini Obrtničkoj komori Osječko-baranjske županije za troškove sudjelovanja na sajmovima isplaćeno je 19.959,58 kuna,
- u 2010. godini Obrtničkoj komori Osječko-baranjske županije za troškove sudjelovanja na sajmovima isplaćeno je 25.000,00 kuna,

- u 2011. godini Obrtničkoj komori Osječko-baranjske županije za troškove sudjelovanja na sajmovima isplaćeno je 25.000,00 kuna.

Stipendiranje učenika i studenata koji se obrazuju za deficitarna zanimanja

Analizirajući gospodarske i društvene prilike u Županiji, uočena je potreba za stipendiranjem određenih vrsta deficitarnih zanimanja za koja se obrazuju učenici u strukovnim školama i studenti na visokim učilištima.

Iz navedenih razloga Županija je od 2007./2008. školske/akademske godine u Proračunu osigurala sredstva za stipendiranje učenika i studenata koji se obrazuju za deficitarna zanimanja. Postupak dodjele uređen je Odlukom o stipendiranju učenika i studenata koji se obrazuju za deficitarna zanimanja ("Županijski glasnik" broj 2/09.).

Stipendiranjem učenika i studenata koji se obrazuju za deficitarna zanimanja pokušava se usmjeriti učenike i studente za zanimanja završetkom kojih će se lakše moći zaposliti i osigurati bolju egzistenciju, a istodobno zadovoljiti i potrebe tržišta rada u Županiji. Deficitarna zanimanja su zanimanja za koja nedostaju kadrovi, a tržište rada na području Županije za njima iskazuje potrebu.

Županija je u rujnu 2007. godine prvi puta raspisala natječaj za dodjelu stipendija učenicima i studentima koji se obrazuju za deficitarna zanimanja. Za 2007./2008. školsku/akademsku godinu Županija je odobrila 31 stipendiju od toga 7 stipendija za učenike i 24 stipendije za studente.

U školskoj/akademskoj godini 2008./2009. dodijeljeno je 43 stipendije od toga je 7 stipendija dodijeljeno učenicima za zanimanja: limar (pet stipendija), tesar (jedna stipendija) i zidar (jedna stipendija) i 36 stipendija dodijeljeno studentima za zanimanja magistar/specijalist struke u području: građevinarstava (sedam stipendija), informatike (trinaest stipendija), elektrotehnike (deset stipendija), strojarstva (četiri stipendije) i socijalnog rada (dvije stipendije).

U 2009./2010. školskoj/akademskoj godini dodijeljeno je 47 stipendije od toga je 12 stipendija dodijeljeno učenicima za zanimanja: limar (jedna stipendija), zidar (jedna stipendija) i monter suhe gradnje (deset stipendija) i 35 stipendija dodijeljeno studentima za zanimanja magistar/specijalist struke u području: građevinarstava (četiri stipendije), geodezije (jedna stipendija), informatike (osam stipendija), elektrotehnike (sedam stipendija), defektologije (tri stipendije), medicine (jedanaest stipendija) i farmacije (jedna stipendija).

U 2010./2011. školskoj/akademskoj godini dodijeljeno je 25 stipendija od toga je 5 stipendija dodijeljeno učenicima za zanimanja: zidar (jedna stipendija), stolar (tri stipendije), i pekar (jedna stipendija) i 20 stipendija dodijeljeno studentima za zanimanja magistar/specijalist struke u području: arhitekture (dvije stipendije), geodezije (jedna stipendija), strojarstva (jedna stipendija), socijalnog rada (jedna stipendija), defektologije (jedna stipendija), medicine (osam stipendija), stomatologije (pet stipendija) i farmacije (jedna stipendija).

Na Natječaju za dodjelu stipendija učenicima i studentima koji se obrazuju za deficitarna zanimanja za 2011./2012. školsku/akademsku godinu ukupno je pristiglo 41 prijava od toga 11 prijava za učenike i 30 prijava za studente. Ugovori o stipendiranju su potpisani s 11 učenika i 17 studenata, a u tablica 25. prikazan je broj dodijeljenih stipendija po školama.

Tablica 25. Broj dodijeljenih stipendija po školama učenika koji se obrazuju za deficitarna zanimanja za školsku godinu 2011./2012.

Red. broj	Škola	Zanimanje	Broj stipendija
1.	Strojarska tehnička škola Osijek	bravar	1
		limar	1
2.	Obrtnička škola Osijek	stolar	1
3.	Obrtnička škola Antuna Horvata Đakovo	stolar	2
		zidar	4
4.	Srednja škola Donji Miholjac, Donji Miholjac	tokar	2
Ukupno:			11

Izvor: Upravni odjel za prosvjetu, kulturu, šport i tehničku kulturu Osječko-baranjske županije

Za školsku godinu 2011./2012. najveći broj stipendija dodijeljen studentima koji se obrazuju za deficitarna zanimanja je dodijeljen onim studentima koji studiraju na Sveučilištu u Zagrebu, a u tablici 26. prikazan je broj upisanih studenata po fakultetima.

Tablica 26. Broj dodijeljenih stipendija po fakultetima studenata koji se obrazuju za deficitarna zanimanja za akademsku godinu 2011./2012.

Red. broj	Fakultet	Broj stipendija
1.	Medicinski fakultet u Osijeku	8
2.	Arhitektonski fakultet u Zagrebu	4
3.	Geodetski fakultet u Zagrebu	2
4.	Farmaceutsko-biokemijski fakultet u Zagrebu	2
5.	Medicinski fakultet u Zagrebu	1
UKUPNO:		17

Izvor: Upravni odjel za prosvjetu, kulturu, šport i tehničku kulturu Osječko-baranjske županije

Županija je u Proračunu za 2012. godinu osigurala sredstava za dodjelu stipendija učenicima i studentima koji se obrazuju za deficitarna zanimanja. Iznos sredstava koji je namijenjen za stipendiranje učenika i studenata koji se obrazuju za deficitarna zanimanja za 2012./2013. školsku/akademsku godinu bit će raspoređen na način da se 15 stipendija dodijeli učenicima za zanimanja: zidar (tri stipendije), limar, tokar, tesar, mehaničar poljoprivredne mehanizacije, krojač (po dvije stipendije), stolar, bravar (po jednu stipendiju) i 20 stipendija dodijele studentima za zanimanja magistar/specijalist struke u području: strojarstva, socijalnog rada, defektologije, doktor stomatologije, magistar farmacije, doktor veterinarske medicine (po dvije stipendije) i doktor medicine (četiri stipendije).

III. PROJEKTI POTICANJA RAZVOJA OBRTNIŠTVA U REPUBLICI HRVATSKOJ

Programom Vlade Republike Hrvatske za razdoblje od 2011. do 2015. godine utvrđene su smjernice kojima je cilj u kratkom roku gospodarsku politiku usmjeriti prema stvaranju povoljnijih uvjeta za rast investicija i povećanje konkurentnosti hrvatskog gospodarstva. Mjere poticanja konkurentnosti poduzetništva i obrtništva usmjerene su u tri glavna područja i to:

- gospodarski oporavak i razvoj poduzetništva,
- tehnološki razvoj i jačanje konkurentnosti i
- regionalni razvoj i korištenje fondova Europske Unije.

Planom poticanja poduzetništva i obrta za 2012. godinu provodi se promjena u cilju kontinuirane procjene poslovnog okruženja za malo gospodarstvo kao i ocjenjivanje potreba za unaprjeđenjem. Ukupan razvoj poduzetništva i obrtništva poticat će se kroz tehnološki razvoj i jačanje konkurentnosti, mjere za jačanje regionalne konkurentnosti poticanjem inovacija i istraživanja, ali i regionalnim umrežavanjem gospodarskih subjekata.

Operativnim planom poticanja malog i srednjeg poduzetništva za 2011. godinu provedeni su poticajni projekti u sustavu potpora s ciljem jačanja konkurentnosti, poticanja inovacija, sufinanciranja najuspješnijih subjekata - Gazela, jačanja poduzetništva žena, mladih, početnika i osoba s invaliditetom, zatim poticanja poduzetništva u kulturi, klastera i zadružnog poduzetništva, kao i poticanje poduzetničkih zona i potpornih institucija - županijskih razvojnih agencija, poduzetničkih centara te tehnoloških parkova. Kroz navedene poticajne mjere dodijeljene su 3.183 potpore u ukupnom iznosu od 152.042.357,00 kuna.

Ministarstvo poduzetništva i obrta objavilo je putem III. ciklusa natječaje za Projekte bespovratnih poticaja za obrtnike i poduzetnike temeljem Poduzetničkog impulsa – Plana poticanja poduzetništva i obrtništva za 2012. godinu redom:

1. *"Razvoj i primjena inovacija" za 2012. godinu* - cilj ovoga projekta je podrška jačanju kapaciteta istraživanje i inovaciju u svrhu razvoja malog i srednjeg poduzetništva kao pokretača budućeg gospodarskog rasta.
2. *"Normizacija i znakovi kvalitete" za 2012. godinu* - cilj ovoga projekta je uporaba normi i znakova kvalitete koji zajedno s pouzdanim tehnološkim rješenjem pridonose povjerenju kupaca, upravljaju rastom tržišta i potiču razvoj, te time osnažuju konkurentnost hrvatskih poduzetnika na jedinstvenom europskom tržištu.
3. *"Gazele" za 2012. godinu* - cilj ovoga projekta je jačanje konkurentnosti subjekata malog gospodarstva koji svojim poslovanjem ostvaruju tržišnu uspješnost, povećavaju zaposlenost i ubrzano se razvijaju - gazele.
4. *"Žena poduzetnica" za 2012. godinu* - cilj ovoga projekta je jačanje poduzetničkog potencijala žena u poduzetništvu te poticanje samozapošljavanja žena.
5. *"Poduzetnik početnik" za 2012. godinu* - cilj ovoga projekta je poticanje poduzetničkih aktivnosti i ulazak u svijet poduzetništva u cilju samozapošljavanja i rasta.
6. *"Mladi u poduzetništvu" za 2012. godinu* - cilj ovoga projekta je motiviranje ciljne skupine mladih za uključivanje u poduzetništvo radi stvaranja novih poduzetničkih generacija te unaprjeđenja postojećih uvjeta poslovanja mladih poduzetnika u funkciji daljnjeg rasta i razvoja.
7. *Projekt obrazovanje za poduzetništvo za 2012. godinu* - cilj ovoga projekta je razvoj vještina i usvajanje specifičnih znanja o poduzetništvu, razvijanje pozitivnog stava prema poduzetništvu i razvoj poduzetničke kulture.
8. *"Cjeloživotno obrazovanje za obrtništvo" za 2012. godinu* - cilj ovoga projekta je usvajanje ključnih vještina i kompetencija za obrtnička zanimanja u skladu s potrebama tržišta rada te potaknuti zapošljavanje i samozapošljavanje.
9. *"Očuvanje tradicijskih i umjetničkih obrta" za 2012. godinu* - cilj ovoga projekta je očuvanje i razvoj tradicijskih obrta koji baštine posebne zanatske vještine i umijeća oslanjajući se na obrasce tradicijske kulture, te umjetničkih obrta koji se odlikuju proizvodima i uslugama visoke estetske vrijednosti.

10. *"Informatičke kompetencije obrtnika" za 2012. godinu* - cilj ovoga projekta je razvoj informatičke pismenosti hrvatskih obrtnika radi ostvarivanja boljih poslovnih rezultata i povećanja konkurentnosti.
11. *"Stipendije učenicima u obrtničkim zanimanjima" za 2012. godinu* - cilj ovoga projekta je povećati interes mladih za školovanje u deficitarnim obrtničkim zanimanjima kroz sustav strukovnog obrazovanja koji osigurava uvjete za ulazak kvalitetnih i motiviranih kadrova u obrtništvo.
12. *"Opremanje praktikuma obrtničkih strukovnih škola" za 2012. godinu* - cilj ovoga projekta je podizanje razine opremljenosti praktikuma u strukovnim školama koji omogućuju stjecanje vještina učenika u obrtničkim zanimanjima.
13. *"Majstorska škola" za 2012. godinu* - cilj ovoga projekta je stvaranje obrazovnih centara za cjeloživotno obrazovanje obrtnika i njihovo osposobljavanje za rad s modernom opremom i novim tehnologijama.
14. *"Naukovanje za obrtnička zanimanja" za 2012. godinu* - cilj ovoga projekta je poticanje subjekata malog gospodarstva na sudjelovanje u obrazovanju učenika doprinosi se stjecanju vještina zanimanje, te razvoja socijalnih i poduzetnički kompetencija učenika.
15. *"Zadružno poduzetništvo" za 2012. godinu* - cilj ovoga projekta je poticanje udruživanja u zadruge, povezivanje zadruga radi stvaranja zajedničkog zadružnog proizvoda, te ravnomjerni razvoj zadružnog poduzetništva.
16. *"Franšizno poslovanje" za 2012. godinu* - cilj ovoga projekta je promoviranje franšiznog poslovanja kao modela smanjenog poslovnog rizika ulaska u poduzetništvo mladih, nezaposlenih i početnika stvaranjem uvjeta za razvoj i rast malog gospodarstva.
17. *"Jačanje međunarodne konkurentnosti" za 2012. godinu* - cilj ovoga projekta je jačanje međunarodne konkurentnosti hrvatskog gospodarstva kroz poticanje razvoja kapaciteta tvrtki usmjerenih internacionalizaciji poslovanja.
18. *"Nove tehnologije" za 2012. godinu* - cilj ovoga projekta je poticanje pametnog, održivog i uključivog rasta gospodarstva primjenom novih i unapređenjem postojećih tehnologija, tehnoloških postupaka, promicanjem zelenog gospodarstva, te uvođenjem proizvoda s višom dodane vrijednosti.
19. *"Pozicioniranjem na tržištu do uspjeha" za 2012. godinu* - cilj ovoga projekta je jačanje prepoznatljivosti tržišnih pozicija, olakšanje pristupa domaćem tržištu, pojedinim tržišnim segmentima i snažnija promocija poduzetništva.
20. *"Klasteri - zajedno do uspjeha" za 2012. godinu* - cilj ovoga projekta je podizanje konkurentne sposobnosti malog gospodarstva umrežavanjem poslovnog, znanstveno-istraživačkog i javnog sektora radi povećanja profitabilnosti, uklanjanja prepreka za daljnji razvoj i jačanje konkurentnosti hrvatskih regija.
21. *"Poduzetničke potporne institucije" za 2012. godinu* - cilj ovoga projekta je mrežna suradnja potpornih institucija i gospodarskih subjekata na lokalnom, područnom i regionalnom nivou, s posebnim naglaskom na povezivanje projekata poduzetništva i suradnju malih i srednjih poduzeća sa znanstvenim institucijama.
22. *"Poduzetništvo u kulturi" za 2012. godinu* - cilj ovoga projekta je poticanje i promocija poduzetništva u kulturi.

23. *"Socijalno poduzetništvo" za 2012. godinu* - cilj ovoga projekta je socijalna integracija uključivanjem u poduzetništvo socijalno ugroženih osoba i osoba s invaliditetom.

ZAKLJUČAK

Obrt je nakon društva s ograničenom odgovornošću najčešći ustrojbeni oblik poslovanja u Republici Hrvatskoj. Na dan 31. prosinca 2011. godine u Republici Hrvatskoj poslovalo je 86.424 obrta, što je manje za 1.906 obrta ili 2,22% u odnosu na 2010. godinu.

Nakon nekoliko uzastopnih godina u kojima je bilježen znatan pad broja obrta, tijekom 2011. godine došlo je do stagniranja pada broja obrta kako u Županiji tako i na razini Republike Hrvatske.

U Županiji na dan 31. prosinca 2011. godine bilo je registrirano 4.295 aktivnih obrta, što je u odnosu na prosinac 2010. godine manje za 49 obrta ili za 1,13%.

Po udruženjima najveći broj aktivnih obrta je na području Udruženja obrtnika Osijek 1.749 (40,72%), zatim Udruženje obrtnika Đakovo 958 (22,31%), Udruženje obrtnika Našice 526 (12,25%), Udruženje obrtnika Baranje 457 (10,64%), Udruženje obrtnika Valpovo 388 (9,03%), a najmanje aktivnih obrta je bilo u Udruženju obrtnika Donji Miholjac 217 (5,05%).

U obrtima je na dan 31. prosinca 2011. godine bilo zaposleno 9.755 osoba, što je za 173 osobe manje nego u prosincu 2010. godine.

Osnovna pretpostavka uspješnosti obrtnika široko je područje znanja koje obuhvaća poznavanje struke i tehnološkog procesa, poznavanje metoda organizacije i upravljanja poslovanjem, poznavanje pravnog okvira poslovanja i cjelokupnog poslovnog okruženja.

Jedna od osnovnih mjera koja bi dovela do razvoja obrtništva bilo bi sprječavanje financijske nediscipline i velikog kašnjenja u plaćanju, propisivanjem obveznih rokova plaćanja. Izmjena zakona vjerovnicima bi trebala dati bolju pravnu zaštitu u naplati njihovih potraživanja, sukladno usvojenim direktivama iz pravne stečevine Europske Unije.

Kako bi se potakao razvoj obrtništva novo osnovani obrti trebali bi imati olakšice kod oporezivanja dohotka za početne godine rada. Kod promjene poreznih stopa treba voditi računa o poreznim razredima, te omogućiti fleksibilnost postupanju u slučaju teškoća i eventualnih dugovanja.

Obrtnicima koji su zatvorili obrt i koji su nezaposleni trebalo bi omogućiti da imaju ista prava kao i radnici prilikom prijavljivanja na Zavodu za zapošljavanje, a isto tako trebalo bi omogućiti obrtnicima koji su zaposleni u obrtu da imaju ista prava kao i radnici prema Zakonu o radu.

Na sustav obrazovanja treba se dati poseban naglasak kroz izradu nacionalnog obrazovnog kurikulumu. Potrebno je definirati mrežu škola i obrazovnih programa. Upisna politika treba što više uključiti poduzetnike te određenim mjerama poboljšati opremljenost licenciranih radionica koje su preduvjet za izvođenje praktična nastave.

Nužno je motivirati obrtnike i poduzetnike za primanje učenika na naukovanje uvođenjem poreznih olakšica. Treba uvesti vertikalnu prohodnost u obrazovanju za obrtnička zanimanja kako bi učenicima omogućili nastavak obrazovanja i stručnog usavršavanja.